

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Johan Jannert
0501-60 54 14

BESLUT
2010-02-25

Diarienummer
511-3885-2001

Sida
1(13)

Beslut om bildande av naturreservatet Karsmossen i Gull- spånga och Mariestads kommuner

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Karsmossen
RegDOS ID	2014329
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Gullspång och Mariestad
Ungefärlig mittpunkt	140100 – 653160 Rt 90 2,5 gon V
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	714 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540166, Store ön
Naturgeografisk region:	Tiveden-Tylöskogen-Kålmården, Vänerslätterna
Objektskategori:	SM; Skogs-/myrmosaik
IUCN-kategori:	Ia Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Karsmossen.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Beslut om naturreservatet Store ön i Karsmossen enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822) den 19 december 1997, dnr 231-3738-96.

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett större område med barrskog-myrmosaik i nordöstra Västra Götalands län,
- bevara områdets orördhet med god tillgång på gamla träd och död ved,
- bevara och i något fall restaurera områdets naturliga vattenregim,
- behålla goda populationer av i regionen förekommande barrskogsfåglar och myrfåglar,
- behålla en god tjäderstam och lämplig biotop för tjäderspel,
- bevara som referens och markhistoriskt arkiv ett område som inte påverkats av modernt skogsbruk,
- bevara följande inom området förekommande naturtyper och arter i gynnsamt tillstånd: västlig taiga (9010), högmossar (7110), öppna svagt välvda mossar, fattiga - intermediära kärr och gungflyn (7140), lövsumpskog (9080) och skogbevuxen myr (91D0) samt arterna pärluggla, järpe, spillkråka, trana, sparvuggla, törnskata, tretåig hackspett, lungpipare, orre och tjäder. Inom den delen av reservatet som ingår i EU: s nätverk av skyddade områden (Store ön) finns naturtyperna västlig taiga (9010) och skogbevuxen myr (91D0).

Syftet ska tryggas genom att:

- i huvudsak lämna skogen till fri utveckling,
- genom röjning styra upp trädslagssammansättningen i förekommande planteringar och ungsogar så att glesa talldominerade skogar utvecklas,
- röjning av uppkommande gran och i undantagsfall döda granar i tjäderspelsområdet om uppföljning visar att detta är nödvändigt,
- igenläggning/dämning av ett mindre antal diken.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Avverka, gallra röja, plantera eller utföra annan skogsvårdande åtgärd.
2. Ta bort eller upparbeta liggande eller stående döda träd eller vindfäll.
3. Bedriva jakt på tjäder, orre och järpe.
4. Borra, gräva, spränga, schakta, utfylla, tippa, dika, dikesrensa eller dämma.
5. Bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
6. Anordna upplag.
7. Kalka eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
8. Anlägga eller förändra väg, skogsbilväg, ridväg, stig eller parkeringsplats.
9. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
10. Uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning.
11. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anläggning.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

12. Uppföra jakttorn.
13. Siktröja jaktgator.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation av luftledningar och vid underhållsrojningar i befintlig skogsgata för luftledningar. Markskador ska då undvikas.
- Vid avverkningar av enstaka träd som utgör hinder för kraftledningen eller för dess säkerhet utanför befintlig skogsgata. Samråd ska då ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid reparation och underhåll av befintlig väg (C-vägen).

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Underhålla vandringsled samt sätta upp informationstavlor.
3. Gallra, röja och lägga igen diken.

4. Genomföra bränning av område där det växer ryl.
5. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon, utom på C-vägen.
2. Utplantera växt- eller djurart.
3. Anordna tävlingar och lägerverksamhet för fler än 100 personer.

Föreskrifter enligt C gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Föreskrift C.1. gäller inte jakträttsinnehavare vid uttransport av fällt vilt. Föreskriften gäller ej heller vid arbete i ledningsgatan. Markskador ska undvikas.

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden

Större delen av reservatet utgörs av ett myrkomplex med mossar och kärr av olika slag. I myren finns ett antal fastmarksholmar och utstickande fastmarksuddar. I de västra delarna ingår i reservatet nästan 200 ha barrblandskog i mosaik med sumpskogar av olika slag.

Den näringsfattiga berggrunden sätter sin prägel på vegetationen i området. Markfloran är därför i allmänhet artfattig. I de äldre barrblandskogarna är den stora rikedom på gammelgranslav (*Lecanactis abietina*) och kattfotslav (*Arthonia leucopellaea*) påfallande. Under senare årtionden har det utvecklats mycket död ved i de äldre skogsbestånden. På de äldre lågorna förekommer bland annat långfliksmossan (*Nowellia curvifolia*) rikligt. Även ulltickan (*Phellinus ferrugineofuscus*) har hittas i ett flertal bestånd i naturreservatet.

I naturreservatet förekommer en rad typiska barrskogs- och myrfåglar. Bl. a. finns här en stor tjäderpopulation och en av länsdelens största tjäderspelplatser. På mossen har orren sin spelplats och i myrkanterna förekommer järpe.

Markanvändning

Skogsbruk sätter prägel på omgivningarna. Påverkan av modernt skogsbruk har däremot varit mycket liten inom naturreservatet.

Fastmarkerna vid Karsmossen kännetecknas av stor blockighet och stenighet varför dessa inte lämpar sig för uppodling eller bete. Det är därför inte förvånande att ytterst få lämningar av agrart slag finns i området. Endast myrslåtter torde ha funnits i viss omfattning.

Ytterligare en förklaring till orördheten är det faktum att området sedan sekler tillbaka har ingått i en kronoallmänning – den s k Brötens kronoallmänning. Denna allmänning är nämnd i Västgötalagens allmänningsförteckning från 1325. Kronoallmänningen avvecklades 1816 och övergick i sockenallmänningar. Under Laga skiftet delades dessa samfällda skogar upp i långa och smala skiften, där många skiften endast var något 10-tal meter breda.

De smala skiftena bidrog till att någon större aktivitet i skogsbruket inte utvecklades. Det skogsbruk som ändå förekom var framför allt en viss plockhuggning och blädning. Trakthyggesbruk startade i de inre delarna väster om Karsmossen först på 1980-talet och då enbart i liten skala.

Resterna efter ett torp Groskes som var bebott till år 1900, finns i de södra delarna av reservatet.

Friluftsvärden

Med undantag för jakten har Karsmossen ringa värden för friluftslivet. Områdets storlek och orördhet gör dock att området kan antas attrahera den allmänhet som söker vildmarksupplevelser. Värde som utflyktsmål är lågt, främst på grund av dålig tillgänglighet och brist på naturliga vandringsrutter. Områdets skogklädda delar har ett värde som svamp- och bärmark.

Bebyggelse och anläggningar

Naturreservatet saknar bebyggelse. I området finns ett stort antal jaktorn som underhålls av jägare och markägare. Den numera nedlagda järnvägen från Gullspång till Torved skär genom reservatets norra del. Järnvägen tillhör en egen fastighet som inte ingår i reservatet.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m m

Karsmossen är med i den nationella myrskyddsplanen, Myrskyddsplan för Sverige.

Kommunal översiktsplan

Den delen av naturreservatet som berör Mariestads kommun ligger inom ett område som betecknas som jord- och skogsbruksbygd i kommunens översiktplan.

I Gullspångs kommuns översiktplan lyfts Karsmossen fram som ett område värt att bevara för sina naturvärden.

Länsstyrelsen uppfattar därmed att ett beslut om naturreservat för Karsmossen stödjer intentionerna i Gullspångs kommuns översiktsplan och att beslutet inte strider mot översiktsplanen för Mariestads kommun.

Internationell betydelse

Inom Naturreservatet Karsmossen ligger Natura 2000-området Store ön, SE0540166.

Befintliga områdesskydd

Inom naturreservatet Karsmossen ligger Naturreservatet Store ön i Karsmossen, beslut 1997-12-19. Naturreservatet Store ön i Karsmossen upphävs när detta beslut viner laga kraft.

Ärendets handläggning

1995 inkom en avverkningsanmälan på Store ön i Karsmossen. Naturvårdsverket beslöt att köpa in området varefter Länsstyrelsen 1997 tog beslut om naturreservatet Store ön. En ambition redan då var att gå vidare med reservatsbildning på angränsande skogs- och våtmarksområden vid Karsmossen.

Ett program för strukturrationalisering av ägoförhållandena i skogsmarken väster om Karsmossen och inom Gullspångs kommun startade under 1990-talet. Syftet med denna strukturrationalisering var att skapa ett mer rationellt skogsbruk. Parallellt med detta bedrevs olika arbeten för att kartlägga och bevara naturvärdena i området. Detta skedde i samarbete mellan främst Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen. Markägarna deltog också aktivt, bland annat vid olika informations- och diskussionsmöten.

2006 utvidgades det planerade naturreservatet till att även omfatta de delar av myrområdet som ligger inom Mariestads kommun. I februari 2006 hölls markägarmöte för denna del.

På Länsstyrelsens uppdrag har konsultföretaget Pro Natura tagit fram ett förslag till skötselplan för Karsmossen. Detta gjordes under 2008. Länsstyrelsen har därefter gjort en mindre bearbetning av Pro Naturas förslag.

För den större delen av området är fastighetsköp och intrångsavtal klara. Det återstår endast köp/intrångslösningar för två fastigheter, som båda ligger i Mariestads kommun. Den 2 oktober 2007 beslutade Länsstyrelsen om tillfälligt förbud mot skogsbruksåtgärder m.m. för den del av fastigheten Karsmossen 5:1 som föreslås ingå i naturreservatet.

Föreläggande och remiss

Torpa-Tassemarkens vägsamfällighet, Rudet-Ekenäs vägsamfällighet, Torpa vägsamfällighet, Fortum Distribution AB, Inger Birgitta Fransson, Göran Lars Erik Fransson, Småländska Torv AB, Jan Andersson, Leif Andersson, Amnehärads samfällighetsförening, Ebbe Falkmar, Lars Jonsson, Torpa med flera byars jaktvårdsförening, Jan Karlsson, Jonny Karlsson, Uno Karlsson, Kent Ärlevik, Ann-Sofie Carlén, Lars Jonsson och Sven Anders-

son har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Mariestads och Gullspångs kommuner och till Skogsstyrelsen.

LRF Skaraborg, Skaraborgs Naturskyddsförening, Gullspångs Naturskyddsförening, Mariestads Naturskyddsförening, Västergötlands ornitologiska förening och Thomas Landgren har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna yttranden

Yttranden har inkommit från Mariestads kommun, Gullspångs kommun, Skogsstyrelsen, Amnehärads samfällighetsförening, Torpa-Tassemarkens vägsamfällighet, Torpa vägsamfällighets bygata, Mariestads naturskyddsförening, Gullspångs naturskyddsförening, Västergötlands ornitologiska förening, Mariestads fågelklubb, Småländska Torv AB, Fortum Distribution AB.

Mariestads kommun tillstyrker bildandet av naturreservatet enligt förslaget.

Gullspångs kommun framför att förslaget ej får påverka möjligheten till framtida vindkraftsområden. I övrigt godkänner kommunen förslaget.

Länsstyrelsens kommentar

Länsstyrelsen konstaterar att Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner håller på att ta fram en gemensam plan för vindkraft. I planförslaget (samrådet avslutades 19 juni 2009) pekas ett antal områden ut. Inget sådant område berör Karsmossen. I kommunens översiktplan lyfts Karsmossen fram som ett område värt att bevara för sina naturvärden. Kommunens yttrande föranleder därför ingen förändring av föreskrifterna.

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot föreskrifter och avgränsning. Beträffande skötseln önskar Skogsstyrelsen ge förvaltaren möjlighet att friställa gamla tallar (skötselområde 8 och 11) och möjlighet att glesa ut skogen för att gynna en potentiell tjäderspelplats (skötselområde 21).

Länsstyrelsens kommentar

Länsstyrelsen anser att ett viktigt mål är att bevara områdets orördhet och att naturskogskaraktärer med gamla träd och grov död ved och att detta ska ske genom fri utveckling. Tjäderspelet får dock gynnas genom skötselplanen ger möjlighet att röja bort inträngande gran.

Amnehärads samfällighetsförening stöder förslaget till naturreservat. Föreningen vill ha rätt att bygga, underhålla samt röja vid älgjakttornen inom området på det sätt som krävs för säker jakt.

Länsstyrelsen kommentar

Jakt är tillåtet inom reservatet med undantag av jakt på tjäder, orre och järpe. Det är också tillåtet att underhålla befintliga jakttorn. Att placera ut nya jakttorn och genomföra siktröjningar kräver dock Länsstyrelsens tillstånd. Länsstyrelsen instämmer i att jakt ska bedrivas på ett säkert sätt. Nya jakttorn måste också placeras på ett sådant sätt att naturvärdena inte skadas och att det finns möjligheter att skapa god sikt utan att naturvärdena skadas. Tillstånd bör ges om inte naturvärdena skadas.

Torpa-Tassemarkens vägsamfällighet är inte negativa till naturreservatet, men anser att Naturvårdsverket måste ta en större andel av kostnaden för den samfälliga vägen. Som skäl anges de skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet och att antalet naturintresserade besökare förväntas öka. Vidare framför föreningen en oro för insektsangrepp, då man anser att utebliven bekämpning på 714 hektar kan bli förödande för omgivande markägare.

Länsstyrelsens kommentar

2007-02-27 vann lantmäteriförrättningen av vägsamfälligheten laga kraft. I samband med denna förrättning utlovade Naturvårdsverket att gå med på att höja sitt andelstal och bekosta en överenskommelse (42 § AL), om det blir mer trafik på vägen än vad som motsvaras av de beslutade andelstalen. Naturvårdsverket kommer också att betala separat ersättning för slitage, i de fall vägen nyttjas för skogstransporter.

Naturreservatet har tillkommit av främst vetenskapliga skäl och inga ytterligare friluftsanordningar planeras. Någon parkering kommer inte att byggas. Reservatshandlingarna har förtydligats i dessa avseenden.

Naturreservat omfattas inte av de föreskrifter som Skogsstyrelsen utfärdar beträffande insektsangrepp. Länsstyrelsen är dock medveten om den oro som finns bland skogsägare att barkborrar inom naturreservatet ska sprida sig till omkringliggande skogar. Beroende på omständigheterna kan reservatsförvaltaren därför vidta skadeförebyggande åtgärder i viss omfattning. Enligt de rutiner som gäller för tiden för detta beslut kan skogsägare få ekonomisk ersättning för skador som kan härledas till insekter (barkborrar) från ett naturreservat.

Torpa vägsamfällighets bygata är inte negativa till naturreservatet, men anser att Naturvårdsverket måste ta en större andel av kostnaden för den samfälliga vägen. Som skäl anges de skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet och att antalet naturintresserade besökare förväntas öka.

Länsstyrelsens kommentar

Se Länsstyrelsens kommentar under *Torpa-Tassemarkens vägsamfällighet*.

Mariestads naturskyddsförening ger sitt bifall till bildandet av naturreservatet.

Gullspångs naturskyddsförening tillstyrker förslaget på alla punkter.

Västergötlands ornitologiska förening tillstyrker utan förbehåll det utskickade förslaget och skötselplanen.

Mariestads fågelklubb tillstyrker förslaget.

Småländska Torv AB godkänner inte att naturreservatet bildas. Motståndet riktas inte mot naturreservat som sådant, utan mot att ingen överenskommelse om ersättning har träffats. När det gäller beslutet motsätter sig Småländska Torv AB att all fågeljakt ska lösas in. Jakt på morkulla, ringduva och kråkfåglar bör vara tillåten. Vidare vill bolaget ha rätt att bygga jakttorn och röja siktgator.

Länsstyrelsens kommentar

Eftersom överenskommelse om ersättning inte träffats, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

När det gäller jaktförbudet på fåglar justeras föreskriften så att endast tjäder, orre och järpe omfattas. Under rubriken Amnehärads samfällighetsförening kommenterar Länsstyrelsen jaktsäkerhet och möjligheten att röja siktgator och bygga jakttorn.

Fortum Distribution AB har inget att erinra mot planerat naturreservatet under förutsättning att det inte innebär hinder för att äga driva och underhålla befintlig kraftledning.

Länsstyrelsens kommentar

Underhåll av ledningarna kan fortsätta. I vissa fall krävs dock samråd med Länsstyrelsen, se föreskrifter A i detta beslut.

Köp/intrång

Större delen av området är inköpt eller intrångsersatt. Totalt återstår nu två fastigheter.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Karsmossen är ett i stort sett opåverkat myrkomplex med en rik myrfågel-fauna. Mossens geovetenskapliga värden utgörs främst av en hydromorfologiskt välutbildad mosse med opåverkade torvlager och väsentligen opåverkad hydrologi. Inga spår av torvtäkt finns på mossen. Karsmossen ingår i Myrskyddsplanen för Sverige.

I de västra delarna av reservatet förekommer ett för områdena öster om Vätern ovanligt stort skogsområde med ringa påverkan av modernt skogsbruk. Främst har metoder som plockhuggning och blädning använts. I viss mån

har även trakthyggesbruk förekommit. Allt uttag har dock gjort med mindre maskiner. Detta gör att skogarna väster om mossen är ett område där markskiktet inte påverkats av moderna, tunga skogsmaskiner, skördare och skotare, vilket är ovanligt idag.

Skogen är ställvis en vacker gammelskog med gott om gamla träd och rikligt med död ved med flera rödlistade svampar och mossor. De äldsta bestånden har en ålder av ca 170 år. Mestadels har bestånden åldrar mellan 80 och 120 år.

I stora delarna av de äldre barrblandskogarna är den stora rikedomen på gammelgranslav (*Lecanactis abietina*) och kattfotslav (*Arthonia leucopellea*) på äldre gran påfallande. I många av de äldre skogarna har de senaste årtiondena utvecklats död ved. Långfliksmossan (*Nowellia curvifolia*) förekommer rikligt på lågorna i reservatet. Ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*) har hittas i ett flertal bestånd i reservatet.

I vissa partier förekommer ett inslag av gammal asp och björk. Detta medför att i området finns flera ovanliga arter knutna till gammal aspved – t ex veckticka (*Antrodia pulvinascens*) och rävticka (*Inonotus rheades*).

Fågellivet är rikt med goda populationer av för regionen typiska myr- och barrskogsfåglar. Av särskilt intresse är förekomsten av tjäder. Här finns en av länsdelens största tjäderspel. Bland övriga arter i området kan nämnas pärluggla, järpe, spillkråka, trana, sparvuggla, törnskata, tretåig hackspett, ljungpipare och orre. Ovan listade fågelarter är också listade i det skogsfågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar).

Karsmossen med omgivande skogar hyser viktiga populationer av tjäder och orre (järpe kan också förekomma). Dessa arter omfattas av Fågeldirektivet. Jakt kan enligt direktivet godtas endast om det kan styrkas att arterna i fråga förekommer i tillräckligt livskraftiga populationer och har en gynnsam bevarandestatus i den trakt där reservatet planeras. Underlaget är i detta fall bristfälligt och det är inte uppenbart att jakten på och kring mossarna kan bedrivas undan att påverka bestånden negativt. Försiktighetsprincipen medför att ett jaktförbud för tjäder, orre och järpe införs.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålen:

- långsiktigt skydd av skogsmark enligt Levande skogar, delmål 12.1,
- långsiktigt skydd av våtmarker enligt Myllrande våtmarker, delmål 11.1.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreseptatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreseptatet.

vat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med de för området gällande översiktsplanerna.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m m

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren av naturreservatet.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.

- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten, Mariestads-Tidningen och Skaraborgsbygden.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Biolog Johan Jannert har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Medhi Vaziri, och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Göran Bengtsson

Johan Jannert